

ЯКОЮ МАЄ БУТИ УКРАЇНЬСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА В XXI СТОЛІТТІ ТА «ПИТАННЯ МОСКВИ» (II Бандерівські читання 2 лютого 2015 року)

Упродовж року Україна пережила значні свідомісні та політичні зміни, які відносяться до новітнього етапу національно-визвольного руху. Сучасне суспільство продовжило боротьбу за право на свободу та гідність кожної людини в Україні та показало могутній потенціал в обороні суверенітету власної нації. Сучасна актуальна тематика неминуче зачіпає події минулого, розроблені ідеї та програми, спрямовані на утвердження та захист Української самостійної держави. З цією метою під час Революції Гідності були проведені I Бандерівські читання, що мали на меті продовження напрацювань теорії та практики національно-визвольної боротьби, майбутнього справедливого устрою Української держави. Захід був приурочений 85-й річниці створення Організації Українських Націоналістів та 105-й річниці з дня народження Степана Бандери.

Головна ідея Бандерівських читань – зібрати разом учених, громадсько-політичних діячів, усіх причетних до вивчення спадку українського націоналізму середини ХХ століття для розроблення ідеї нової української еліти, продукування думки патріотичної інтелігенції. З цією метою 2 лютого 2015 року в м. Києві у приміщенні Науково-дослідного інституту українознавства були проведені II Бандерівські читання за темою: «Якою має бути Українська Самостійна Соборна Держава в XXI столітті та «питання Москви». Захід приурочено 75-й річниці створення ОУН (революційної).

Відкрили читання співорганізатори заходу – директор Науково-дослідного

інституту українознавства, кандидат історичних наук Богдан Галайко та директор Недержавного аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень», народний депутат України VII скликання Юрій Сиротюк.

Вперше Науково-дослідний інститут українознавства відвідав Міністр освіти і науки України, доктор філологічних наук, професор Сергій Квіт, який привітав учасників II Бандерівських читань.

У вступному слові Б. Галайко зазначив: «Як і в ХХ столітті, сьогодні продовжується боротьба ідей та ідеологій, відбувається світоглядова війна, ґрунтована на пропаганді та інформаційних зламах. Як і 75 років тому, ми змушені боронити нашу державність. Покоління С. Бандери, що пережило важкі бої УГА, втрату української державності (ЗУНР), відчуло польську окупацію, різноманітні національні переслідування та утиски, вбачало у війні можливість відновлення української самостійної державності. Нині українці на сході захищають свою територію, свою соборність, свою націю і, врешті, свою державність від того ж ворога. Сьогодні на Донбасі спостерігаємо фактично етнічні чистки українців, переслідування за національною та конфесійною ознаками. І молоде покоління українських патріотів повинно знати досвід попередників.

Довгий час довкола Степана Бандери творились і нашаровувалися різні міфи. Одні глорифікували його, інші демонізували. Наше завдання – максимально об'єктивно висвітлити діяльність особистостей, що дійсно стали асоціюватися

з певною добою, стали символами боротьби, і сьогоднішні читання є черговим кроком до цього.

Вже у 1930–50-х рр. націоналісти добре розуміли, наскільки важливо боротися за думку і світогляд кожного українця. С. Бандера до того часу, як обійняв посаду крайового провідника, очолював референтуру з агітації та пропаганди в ОУН, боровся за право навчання рідною мовою («шкільна акція» 1933 р.). Сьогодні через відсутність гуманітарної політики української влади на Донбасі протягом 23 років бачимо чимало проблем. Коли пропагуються ідеї «Русского мира», саме українознавство та українознавчі студії стають дієвими чинниками у боротьбі з ними.

Тому важливо використати кожний момент для розбудови української державності, посилення держави зсередини, де б українці дійсно почували себе господарями, мали гідне життя і, водночас, щоб з ними рахувалися належним чином на міжнародній арені. Націоналізм вплинув на розбудову державностей практично в усіх країнах Європи. Сьогодні, мабуть, як ніколи важливо, використовуючи момент, провести реформи в країні та не втратити національної складової. Тому необхідно відстоювати питання єдиної мови, церкви, збереження моральних та ціннісних орієнтирів, родинних та національних традицій», – підсумував Б. Галайко.

Директор Недержавного аналітичного центру «УССД» Ю. Сиротюк наголосив: «Розпочату на Майдані Революцію Гідності не було завершено. Це має бути національна революція, завершенням якої буде становлення національної держави. Саме на цьому слід сконцентрувати всі зусилля в умовах війни, в якій

перебуває Україна. Адже це священна війна, з якої має постати Українська Самостійна Соборна Держава. Історія вимагає від нас розірвати зв'язки з Путіним і Московією у всіх просторах. Маємо раз і назавжди відокремитися від Кремля та розвивати українську свідомість».

У своєму виступі Міністр освіти і науки Ураїни С. Квіт зазначив: «Я хочу вас привітати в стінах Інституту українознавства, який належить до сфери управління нашого Міністерства освіти і науки України. Думаю, що ці читання, які вперше відбулися рік тому, стануть регулярною науковою конференцією, і кожен рік може давати якийсь певний наголос на тому найголовнішому, що нас цікавить. Як бачимо, сьогодні стоїть тема «питання Москви». Очевидно, що один із великих здобутків нашого вільного руху в тому, що він був принципово антиімперським. Ми бачимо, що ім'я Степана Бандери сьогодні вживається не тільки в українському контексті, але і в контексті цілої антиімперської боротьби з московським режимом. Нам важливо дослідити глибше постать Степана Бандери. Я не думаю, що ми повинні до Степана Бандери ставитися лише як до символу, тому що це була реальна людина, яка прожила надзвичайно напружене життя. Я мав нагоду, навчаючись у Мюнхені в середині 90-х років, спілкуватися з багатьма людьми, які знали його особисто, його характер, думки. Відвідавши Міттенвальд, де знаходився табір для так званих переміщених осіб після закінчення Другої світової війни, я чув спогади про його зустрічі зі своєю родиною. Тобто є багато таких речей, які треба просто зібрати і опрацювати з наукової точки зору. Другий великий пласт – це його політика, і третій – це

та спадщина, яка реально залишилась, найбільше сприймається зараз на слух і також стала символом. Тому я хочу, щоб кожен рік проведення Бандерівських читань додавав нам, нашій науці і нашій політиці щось нове».

Учасників читань привітали також голова Всеукраїнського об'єднання «Свобода» Олег Тягнибок, представник ОУН (р) Віктор Рог, голова ОУН Богдан Червак.

Значну увагу привернули виступи віце-прем'єр-міністра України у 2014 р. Олександра Сича «Визвольна концепція ОУНр і сьогоднішня російсько-українська війна», співзасновників Науково-ідеологічного центру імені Дмитра Донцова Олега Багана «Геополітичні візії в теорії українського класичного націоналізму і сучасність» та Петра Іванишина

«Ідеологічні основи української державності», народного депутата України VII та VIII скликань Андрія Ілленка «Український націоналізм на сучасному етапі», народного депутата України VII скликання Ірини Фаріон «Степан Бандера: про природу московського чинника у геополітиці» та ін.

Матеріали I та II Бандерівських читань будуть оприлюднені у науково-громадському збірнику. У майбутньому спів організатори сподіваються на співпрацю науковців у проведенні традиційних Бандерівських читань.

Тетяна БОЙКО

кандидат філософських наук,
завідувач відділу освітніх технологій
та популяризації
українознавства НДІУ

VIII МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС З УКРАЇНОЗНАВСТВА ДЛЯ УЧНІВ 8 – 11 КЛАСІВ

26 – 28 березня 2015 р. у Науково-дослідному інституті українознавства пройшов очний етап VIII Міжнародного конкурсу з українознавства для учнів 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Мета Конкурсу – залучення учнівської молоді до наукових досліджень феноменів України та українства в процесах цивілізаційного розвитку людства, кристалізації громадянсько-патріотичного самовизначення учнів на основі поваги до держави, історії, традицій, культури українського народу, пізнання України через форми індивідуально-пошукової роботи.

Конкурс проводився відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 31.01.2015 р. № 74 «Про Міжнародний конкурс з українознавства для учнів 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів» та Правил проведення Міжнародного конкурсу з українознавства для учнів 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11.09.2013 р. за № 1567/24099.

До участі в Конкурсі запрошувалися учні 8–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів шкіл та форм власності України, учнівська молодь інших держав.